

①

Interpres

Parmakkapı, İmam Sokak Ziya bey Han Kat 4
Tel. : 44 72 34 Beyoğlu

No. ....

. 9 Şubat 1967

Ritm (1st)

Yazan: Esin ULUER

Caz müziği bu gün Amerikan halk müziği olarak bilinmesine rağmen aslında zenci folkloruna dayanan bir müziktir.

Caz Amerika'ya Virginia'ya köle olarak getirilen zencilerle birlikte geldi. Zenciler Batı Afrika'nın ritmini, havasını kendileriyle birlikte taşımışlardı. Daha sonra ları Amerika'nın güney kıyılarında, «Banjo» adıyla anılacak olan müzik aletini de getiren zencilerdir. Esir olarak New Orleans'a getirilen ve pamuk tarlalarında, ritimlerde çalıştırılan zenciler bir anda şehre hakim olmuşlardı. Artık kenar mahallelerde ve pamuk tarlalarında Afrika davullarının tok sesi ve hazin zenci melodileri duyuluyordu. Daha ilerde doğacak olan blues'ların ilkel şekli olarak tanınan bu «negro spiritual» ler zenci kölelerin elem ve ıstıraplarını anlatıyordu. Yavaş yavaş bu müzik aletlere mükemmel etti ve sokaklarda, Mardi Gras'larda kurulmuş olan topluluklar marşlar ve blues'lar çalmaya başladılar. Müzik bu arada 2 ye ayrılmış durumdaydı:

a) Ragtime

b) Blues

Ragtime daha ziyade danslarda çalınan müzikti. Blues ise ağır ve hüzünlü parçalardı. Daha da sonra blues'lar belli bir kalıba girdi. Bu yeni müzik anlayışının en meşhur ve mühim temsilcisi WILLIAM CHRIST-

OPHER HANDY'dir. Handy (blues'un babası) diye anılır. Küçük yaştan beri zencilerin iş yaparken söyledikleri melodileri dinler ve kendinden birşeyler katarak mırıldanırdı. 1909 da ilk blues'unu yazdı ve 1912 de Memphis Blues'u bastırttı. Bunun St. Louis Blues, Harlem Blues, J. Henry Blues takip etti. Handy kadar bu ilkel müziği iyi anlatan ikinci bir besteci uzun bir süre çıkmadı.

CAZIN
DOĞUŞU
ve
GELİŞİMİ

Bu arada Amerika'nın en büyük bestecisi STEPHEN FOSTER'den söz etmek gerek. Zenci olmamasına rağmen aynı melodileri onlar kadar duyan yegâne beyaz bestecidir. Meşhur eserleri arasında Old Uncle Ned-Old Folks at Home-My old Kentucky Home sayılabilir. Blues bahsini kapatmadan önce bu müzikal biçimin 2 meşhur isminden bahsedelim: 1. si (Siyah Kuğu) adıyla tanınan Ma'Raney adlı zenci kadın şarkıcıdır. Sesi kontralto olan bu şarkıcının stiline, başarısına erişmiş ikinci isimse Bessie Smith olup meşhur şarkısı

-Misty Morning Blues'dur. 1885 den sonra New Orleans sokak orkestraları «Show Boat» adlı nehir gemilerine yerleştiler. Bunlara orkestra demek pek doğru olmaz. Nefesli sazlardan ve bir davuldan ibaretti. Bu orkestralar vuruşlu saz olaraksa bir süre sonra «banjo» yu topluluklara dahil ettiler.

1893 senesinde BUDDY BOLDEN adlı müzisyen ilk caz topluluğunu kurdu. O zamana kadar çalınan marşlar ve classical parçalardan daha kısacası arkaik cazdan ayrıldı. Kendi bildiği gibi blues çalmaya başladı. Böylece de HOT JAZZ doğdu.

Stil bakımından caz'a Fransız müziği de tesir etmiştir. Polka'ların, kaldillerin, mazurkaların sonucu devrin tanınmış eseri «Tiger Rag» ortaya çıktı. Bundan başka İtalyan, İspanyol ve Latin Amerika'lı müzisyenlerin New Orleans'a gelip yerleşmesiyle ve bunların tesiriyle gitar caz topluluklarına girdi.

Cazın bu şekilde gelişmesi bir iş sahası haline gelmesine sebep oldu. C.K. HARRIS adlı bir nota basıcısı ortaya çıktı. Artık caz yayılmaya başlamıştı. 1910 yılında TOM BROWN s BAND'le New York'a yerleşti. 1912 de NICK LA ROCCA 1915 de ise YELLOW NUNEX topluluklarının konserlerini görüyoruz. Show Boat'larla taşınan bu müzik New Orleans'tan son

ra ilk olarak Chicago'ya geçti, orada kendine yeni bir stil buldu: Chicago Stili. Bu tarzın meşhurları arasında: BEN POLLACK, GLENN MILLER, BENNY GOODMAN, GENE KRUPA, JIMMY ve TOMMY DORSEY'den bahsetmek yerinde olur.

Caz artık önüne geçil-

mez bir hızla yayılıyordu. 1920 yılında 2 yeni stil daha doğdu: Boogie-Woogie ve Swing.

Boogie Woogie ilk başta bir piyano stiliydi. Ama sonraları ragtime ve blues'un birleşmesinden yepyeni bir tarz ortaya çıkmış oldu. Bu ceryanın en meşhur müzisyenleri: WILLIE SMITH, COUNT BASIE, MARY LOU WILLIAMS'tı.

İkinci tarz ki bu tarz swing adının verilmesi aslında yalnızdır. -Benny Goodman'ın ortaya çıkardığı bir stildir. Daha canlı ve yeni birşeyler arıyan Goodman meşhur müzisyenlerden kurulu bir orkestra kurmayı denedi. Bunda da muvaffak oldu. Topluluğa ilk girenler pianist TEDDY WILSON, klarnet BENNY GOODMAN, davul GENE KRUPA idi. Sonra sırası-

la gitarıyla CHARLIE CHRISTIAN, bass'ıyla ARTHUR BERNSTEIN ve son olarak da LIONEL HAMP-TON katıldı.

1945 de CHARLIE PARKER'in adlandırdığı Bebop müzik piyasasına çıktı ve her yeni stil gibi bir anda etrafı kasıp kavurdu.

Caz'ın bundan sonraki gelişmesi kendiliğinden oldu. Metropolitan, Carnegie Hall gibi büyük konser salonlarında verilen konserler halkı bu müziğe karşı aşırı bir sevgi ile bağladı.

Bu gün dünyanın dört bir köşesinde caz çalan isimli isimsiz orkestralardan başka Amerika'nın haricinde ve caz sahasında virtüöz olan pek çok müzisyen vardır. Bu da müziğin beynelmilel lisan olduğunu anlatmaya kâfidir sanırız.